

O COLECȚIE DE AMPRENTE SIGILARE DIN SECOLELE XIX-XX - A -

Cătălina Opaschi*, George Trohani**

Résumé

Parmi les personnes d'origine belge fixées en Roumanie au commencement du XXème siècle, par mariage, s'est trouvé, entre autres, une dame nommée Stephane Denise Dan de Bongnie (1884-1977) – qui résidait à Sinaia et Bucarest. Grande amatrice de préoccupations paranormales, à part une riche bibliothèque et un tas „d'antiquités”, elle possédait deux „supports” type „plateau” en gros-carton (40/ 23,5/24,5 cm) avec des empreintes sigillaires en cire rouge et noire. Les empreintes avaient été apposées, en cire bouillante sur un carton, qu'après ont été découpées et collées sur le „support” en gros-carton.

Le premier „support”, nommé „Maisons souveraines” contient, en cinq rangées horizontales un total de 49 empreintes sigillaires (1-10 / 11-20 / 21-30 / 31-39 / 40-49). Le dénombrement est fait de gauche à droite et du haut en bas. Notre recherche a suivi un ordre thématique – le premier numéro est celui d'ordre, le deuxième indique la position sur le support en carton.

Le deuxième „support” nommé „Comtes et Marquis” contient en quatre rangées horizontales un total de 48 empreintes sigillaires (1-11 / 12-24 / 25-38 / 39-48). Au-dessous de chaque empreinte est écrit, en ancre, son origine, à qui avait appartenu: le rang et la maison (la famille) du possesseur. La publication de ce second „support” va suivre prochainement.

Les empreintes sigillaires en cire rouge ou noire ont été, probablement, découpées du document lequel elles cachetaient (proviennent, en général, par découpage de documents). Seulement quelques-unes gardent la ficelle provenant en général par découpage de documents. Seulement quelques-unes gardent la ficelle. Les émetteurs sont en grande partie des personnes ou des institutions de l'entourage des maisons duciales, princières ou royales des états membres de l'Empire Allemand – Saxe, Hess, Alsace-Lorraine, Bavière, Baden-Baden, Liechtenstein, Schaumburg Lippisches, Mecklenburg-Schwerin, Hohenzollern, Württemberg, Oldenburg, Schwarzburg, Altenburg, Fürstenberg, Braunschweig-Lüneburg (Hanovre). Mais aussi du Royaume des Pays-Bas, de la Suisse, de l'Autriche-Hongrie, du Royaume Lombardo-Venétien. Deux empreintes sont de la Maison Royale de la Roumanie.

En ce qui concerne les personnes, on remarque celles qui se trouvaient en rapports de service avec l'archiduc Rainer Ferdinand d'Autriche, avec le Grand Prince Richard Metternich, ou le chancelier August de Saxe-Cobourg-Gotha, or le Prince Reuss-Plauen Greiz et en fin de compte avec la Princesse Sophie de Netherlands et Grande Duchesse de Saxe-Weimar-Eisenach. En ce qui concerne les institutions il y a des chancelleries, divers ministères – Affaires Intérieures, Affaires Etrangères, Finances – ou des secrétariats des États mentionnés.

Mots-clefs: sceaux, XIXème siècle, administration, armoiries, collection privée.

---

* Muzeul Național de Istorie a României, București.

E-mail: opaschicatalina@yahoo.com

** Muzeul Național de Istorie a României, București.

E-mail: gtrohani@yahoo.com

Printre persoanele de origine belgiană stabilite prin căsătorie în România, la începutul secolului al XX-lea, s-a numărat și o doamnă Stephane Denise Dan de Bongnie – cu reședința în Sinaia și București. Era născută Denise de Bongnie în ziua de 17 decembrie 1884 și a decedat pe 27 martie 1977. Familia Debognie (*sic*) își are originea în Tournai, iar cele mai vechi referințe la originea acestei familii se găsesc la sfârșitul secolului al XVII-lea, fiind o familie alcătuită din negustori de diferite produse: băcănie, cărbuni, tâmplărie.

Astfel, descendența doamnei de Bongnie poate fi urmărită prin următoarele persoane: Jacques-Philippe Debongnie (18 august 1690 – 22 mai 1721) = Marie-Elisabeth (22 septembrie 1689 – 16 februarie 1765) → Charles-Joseph (9 septembrie 1727 – 1 iulie 1798) cu a doua soție (1757) Marie J. Masquillier → printre alții: Marc-François (30 august 1771 – 29 noiembrie 1849) negustor de condimente = Marie-Thérèse Devos (15 octombrie 1790 – 6 iulie 1867) băcană → printre alții Denis-Ernest (6 noiembrie 1825 – 1 iulie 1906) la 29 decembrie 1851 = Caroline Empain (26 iunie 1825 – 25 martie 1912) → printre alții Charles (10 mai 1865 – 10 septembrie 1895) la 22 iulie 1882 = Gabrielle-Guillaume (29 mai 1863 – 1 septembrie 1897) → Jeanne Debongnie (26 oct.1883 – 1953) la 11 octombrie 1904 = Albert Evrard (21 ianuarie 1871 – 1951) și Denise Debongnie¹, ultimele purtătoare, pe această linie, a numelui Debongnie.

Denise Debongnie s-a căsătorit, pe 7 noiembrie 1908, cu Ștefan Dan (1 octombrie 1879 – 8 octombrie 1944), român ce-și luase licența în studii comerciale în Belgia. Unul dintre cei patru copii ai ei, aviatorul Gaston Dan (născut pe 11 noiembrie 1918), a căzut în primele zile ale celui de-al Doilea Război Mondial (27 iunie 1941). Ceilalți copii au fost inginerul Carlo (9 decembrie 1909 – 2003), Monica (3 februarie 1911-?) și Roxana (23 mai 1921 – 2014) măritată cu doctorul Ion Olteanu (24 decembrie 1908 – 4 iunie 1955), decedat în urma unor cercetări științifice².

Mare amatoare de preocupări paranormale, pe lângă o bogată bibliotecă și obiecte „antice”, Denise Debongnie a fost posesoarea și a două suporturi rectangulare din carton gros (40 x 23.5/24.5 cm), pe care sunt atașate amprente sigilare în ceară de culoare roșie și neagră. Ampretele au fost aplicate în ceara fierbinte turnată pe un carton, care apoi a fost decupat și lipit pe „suportul” de carton.

Primul „suport” este intitulat „Maisons souveraines” (Case suverane) și conține pe cinci rânduri orizontale un total de 49 amprente sigilare (1-10 / 11-20 / 21-30 / 31-39 / 40-49). Numerotarea s-a făcut de la stânga la dreapta și de sus în jos. Descrierea a urmărit ordinea tematică – primul număr fiind cel de ordine, iar al doilea poziția pe suportul platou de carton.

Al doilea „suport” este intitulat „~ Comtes et Marquis ~” (Conți și marchizi) și conține, pe patru rânduri orizontale, un total de 48 amprente sigilare (1-11 / 12-24 / 25-38 / 39-48). Deasupra fiecărei amprente este scris, cu cerneală, de la cine provine cu detalii privitoare la rang și casă. Publicarea acestui suport va fi realizată însă într-o etapă ulterioară.

Ampretele sigilare în ceară de culoare roșie sau neagră provin în general de pe documente de pe care au fost decupate. Doar câteva păstrează și fragmente din șnurul pe care au fost aplicate. Emitenții sunt în majoritate persoane sau instituții din anturajul caselor ducale, princiare sau regale din state membre ale Imperiului German – Saxonia, Hessa, Alsacia-Lorena, Bavaria, Baden-Baden, Liechtenstein, Schaumburg Lippisches, Mecklenburg-Schwerin, Hohenzollern, Württemberg, Oldenburg, Schwarzburg, Altenburg, Fürstenberg, Braunschweig-Lüneburg (Hanovra), dar și din Regatul Țărilor de Jos, Elveția,

¹ Pe Internet este prezentată doar descendența cu primii născuți din cea de a treia căsătorie a lui Charles-Joseph cu Henriette-Josephine, descendenți ce se numesc și azi Debongnie.

² Informații primite de la domnul dr. Radu Olteanu (fiu), inclusiv un complet arbore genealogic, pentru care mulțumim și pe această cale.

Austro-Ungaria, Regatul Lombardo-Venețian. Două amprente sunt ale Casei Regale din România.

Printre cele mai remarcabile personalități se numără de Arhiducele Rainer Ferdinand de Austria, de Marele Principe Richard Metternich, de cancelarul August de Saxa-Coburg-Gotha, de Principele Reuss Plauen Greiz și, în final, de Principesa Sophia a Țărilor de Jos și Mare Ducesă de Saxa-Weimar-Eisenach. Instituțiile emitente sunt: cancelariile, secretariatele, diverse ministere–interne, externe, finanțe etc. – din cadrul respectivelor țări.

În ceea ce privește bibliografia consultată pentru redactarea prezentului studiu, „internetul” ne-a fost de mare ajutor. De aceea am socotit de cuviință – pentru a nu ne repeta – să dăm la sfârșit „Bibliografia” consultată.

A. „Case suverane”

1./1. Secretar al regelui - Saxonia

Fig. 1 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Saxoniei

Amprentă sigilară în ceară roșie, de formă rotundă, cu bordură perlată. În câmpul sigilar scut francez cu stema Regatului Saxoniei: scut burelat de negru și aur de zece piese, încărcat în bandă de o coroană desfășurată (*crancelin*) verde, timbrat de coroană regală; scutul este susținut de doi lei care stau pe o terasă, de care atârnă colanele a trei ordine regale; totul sub pavilion de purpură, căptușit cu hermină, prins în coroană regală.

Stare de conservare mediocră; D=22 mm.

Legenda în limba germană, cu majuscule latine, parțial deteriorată.

Legenda: S MAJESTAET. D. KOENIGS SECRETAER

Forma corectă: S. MAJESTÄT. D. KÖNIGS SEKRETÄR

Traducere: *Secretarul Majestății Sale Regele*

2./13. Președintele Curții princiare de Saxa-Meiningen

Fig. 2 – Fotografie a amprentei sigilare; Desene ale blazonului Saxoniei și Ducatului Saxa-Meiningen

Amprentă sigilară ovală pe verticală, în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut „renascentist” cu stema Saxoniei: „burelat” de zece piese negru și aur, cu coroa-

nă desfășurată (*crancelin*) verde, broșând în bandă, scutul timbrat de coroană princiară de cinci arcuri perlate (este numai scutul din abis al stemei Ducatului Saxa-Meiningen, care este scartelat și cuprinde scuturile ținuturilor Turingia, Henneberg, Römheld și Misnia, care alcătuiau Ducatul, așa cum atestă legenda sigiliului).

Stare de conservare bună; D=27 x 31 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: VORSTAND D. HOFSTAATES S.H.D. B. PRINZEN v. SACHSEN MEININGEN

Traducere: *Consilier/ Președinte al Curții princiare al Tribunalului al Saxoniei-Meiningen*

3./15. Fourier de Expediție - Saxonia

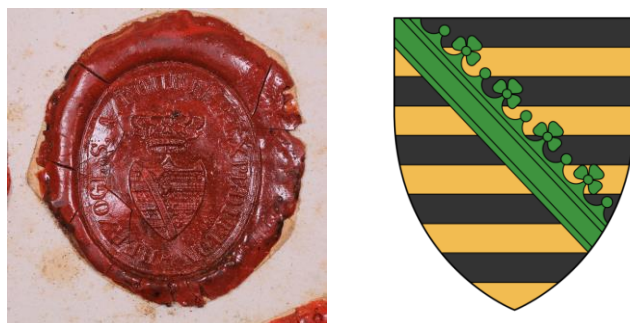

Fig. 3 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Saxoniei

Amprentă sigilară ovală pe verticală, cu margine perlata, în ceară roșie; în câmpul sigilar scut triunghiular cu stema Saxoniei; burelat de opt piese, negru și aur, cu coroană desfășurată (*crancelin*) verde plasată în bandă, scut suprapus de coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=22 x 27 mm.

Legenda circulară în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: HERZOGHL(ich).S.A. FOURIER EXPEDITION

Traducere: *Fourier (de) Expediție (al) A.S. Ducale*

4./28. Secretariatul Ducal - Saxa-Anhalt

Fig. 4 – Fotografie a amprente sigilare; Blazoane ale Regatului Saxoniei și Principatului Anhalt

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut renașcentist despicat cu stema Ducatului de Anhalt: 1. Semiacvilă cu zbor ascendent (roșie în câmp de argint); 2. Stema Saxoniei (burelat de aur și negru de opt piese cu coroană desfășurată *crancelin* verde broșând în bandă); scutul este timbrat de coroană regală de cinci arcuri.

Stare de conservare bună; D=26 mm.

Legenda semicirculară în limba germană, cu majuscule latine, între două cercuri simple.

Legenda: * HERZOGLICHES SECRETARIAT

Traducere: *Secretariatul Ducal*

5./37. Ministerul casei regale - Saxonia

Fig. 5 – Fotografie a amprentei sigilare a Ministerului Casei Regale al Regatului Saxoniei

Amprentă sigilară ovală pe înălțime, în ceară roșie, cu margine simplă. În câmpul sigilar un scut francez cu stema Principatului Saxoniei.

Stare de conservare mediocră; D=35 x 29 mm.

Legenda circulară incompletă, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: MINISTERIUM . DES . KOENIGL(ich) HAUSES

Traducere: *Ministerul casei regale*

6./42. Ministerul Afacerilor Externe – Saxonia

Fig. 6 – Fotografie a amprentei sigiliului Ministerului Afacerilor Externe al Principatului Saxoniei

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie cu margine dublă; în câmpul sigilar scut renascentist cu stema Saxoniei, timbrat de coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=24 x 28 mm.

Legenda semicirculară (de la coroană în jos), în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: S. MINISTERIUM. D. AUSWANGELIEN HEITUN

Traducere: *Ministerul de Afaceri Externe*

7./46. Cancelaria ministerială a ducatului Meiningen - Saxonia

Fig. 7 – Fotografie a amprentei sigiliului Cancelariei ministeriale a ducatului Meiningen

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu stema Saxoniei – în cazul de față, este reprezentarea stemei mici a Ducatului de Saxa-Meiningen.

Stare de conservare bună; D=26 mm

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: H.S. MEINING. MINISTERIAL – CANZLEI

Traducere: *D(ucatul) S(axa) Meining(en) Cancelaria ministerială*

8./21. Saxa-Meiningen

Fig. 8 – Fotografie a amprenteii sigilare cu reprezentarea blazonului

Amprentă sigilară rotundă, în ceară neagră, cu margine simplă, imprimată defectuos; în câmpul sigilar scut francez în care se distinge greu stema mică Saxa-Meiningen – adică scutul care se află pe *stema mare* „peste tot” (în abis), Saxonia.

Stare de conservare precară; D=30 mm.

Legenda circulară, în limba germană cu majuscule latine.

Legenda: * KON...ASS..S.H. HOHEIT.D.REGIER [...] SACHS.MEININGEN

Traducere: *Con(silier) al Alteței Sale Serenissime a Guvernului [...] Saxa Meiningen*

9./39. Saxonia

Fig. 9 – Fotografie a amprenteii sigilare; Desen al blazonului Regatului Saxoniei

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar foarte greu lizibil, scut triunghiular cu stema Saxoniei, încoronat cu coroană princiară de cinci arcuri și susținut de doi lei cu capetele spre exterior; vârful scutului și leii se sprijină pe o terasă liniară; scutul este înconjurat de colanul unui ordin, iar de terasă, la picioarele inferioare ale leilor mai atârnă câte o panglică a unui ordin (reprezentare neobișnuită).

Stare de conservare precară; D=28 x 24 mm.

Legenda semicirculară este ilizibilă (probabil în limba germană), pare a fi fost scrisă cu majuscule latine (se disting un N și un P).

10./2. Biroul Guvernatorului Imperial din Alsacia-Lorena

Fig. 10 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Alsaciei și Lorenei

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu bordură liniară; în câmpul sigilar este figurată acvila imperială prusacă, în zbor ascendent, cu coroană imperială plutind deasupra capului, din care ies două fanoane; pe pieptul acvilei (*en coeur*), scut mic cu armele tradiționale ale Alsaciei și Lorenei (Elsass-Lotharing) din perioada *Reichsland*-ului, între 1891–1919 (greu vizibilă): scut despicat și jumătate tăiat. 1. Tăiat, sus armoariile Alsaciei Superioare (Elsass): în câmp roșu, bandă de aur acompaniată de șase coroane la fel așezate în bandă 3-3, cele inferioare inversate; 2. în câmp roșu bandă de argint acompaniată de două *cotice* de argint fleuronate (Alsacia Inferioară) 3. Armoariile Lorenei (Lotharingia): de aur, cu o bandă roșie încărcată cu trei alerioni de argint. Stare de conservare mediocră; D=35 mm.

Legenda în limba germană, cu majuscule latine între două margini simple, ușor deteriorată. Legenda: *BUREAU* DER KAIS(erlich). STATTHALTER IN ELS(aß). LOTHRINGEN Traducere: *Biroul*Guvernatorului Imperial în Alsacia-Lorena

Sigiliul datează, în mare, din perioada anilor 1879–1918 – în cazul de față de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

11./4. August de Saxa-Coburg-Gotha Cancelaria

Fig. 11 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Saxoniei; Portretul prințului August de Saxa-Coburg Gotha

Amprentă sigilară ovală pe verticală, în ceară roșie, cu margine perlată, având figurat în câmpul sigilar (defectuos imprimată) stema mică a Saxoniei: scut burelat de zece piese negru și aur, traversat în bandă de o coroană desfășurată verde (*burellé de sable et d'or au crancelin de sinople brochant en bande*); scutul este timbrat de coroană regală.

Stare de conservare mediocră; D=33 x 35 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: D.H.AUGUST V SACHSEN COBURGU GOTHA CANZLEY [...]

Traducerea: *Înălțimea Sa August de Saxa Coburg Gotha Cancelaria [...]*

12./5. Principele Reuss Plauen Greiz

Fig. 12 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Casei Reuss; Blazon al Principatului Reuss-Gera

Amprentă sigilară ovală pe verticală, în ceară roșie, cu margine simplă. În câmpul sigilar, scut triunghiular cu colțurile superioare scobite (scut „elvețian”): în câmp negru leu rampant de aur cu coadă „mândră”, armat, limbat și încoronat de roșu (stema principilor de Reuss); scutul este încoronat cu coroană princiară din cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=34 x 38 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: FÜRSTL(ich). REUSS PL(auen) GREIZ. GEHEIME CABINETS CANZLEY

Traducere: *Cancelaria Cabinetului privat al Principelui Reuss Plauen Greiz.*

Casa Reuss (în germană: Reuß) este o casă princiară germană, numele Reuss fiind purtat de mai multe State istorice din Thuringia. Membrii ai acestei familii au guvernat mai multe seniorii din cadrul Sfântului Imperiu Romano-German, apărute după 1300, devenite în 1673 comitate imperiale, iar de la sfârșitul secolului al XVIII-lea principate imperiale. În 1871, cele două teritorii rămase au devenit principate federale în cadrul Imperiului German – Principatul Reuss (ramura principală), cu capitala la Greiz, și Principatul Reuss (ramura cadetă), cu capitala la Gera. Ultimii membrii ai familiei Reuss - principii Heinrich al XXII-lea (8 noiembrie 1859 – †19 aprilie 1902) și Heinrich al XXIV-lea (19 aprilie 1902 – 10 noiembrie 1918) - le-au guvernat până la Revoluția germană din 1918–1919.

13./6. Cabinetul Marelui Duce

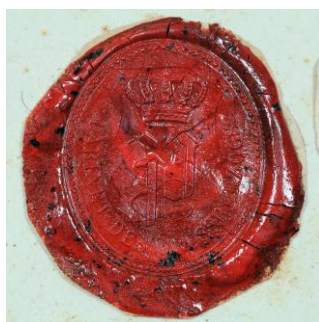

Fig. 13 – Fotografie a amprente sigilare

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie, cu margine perlată; în câmpul sigilar monograma „J.J.” (sau J.G., J.H.?), suprapusă de coroană princiară.

Stare de conservare bună; D=28/32 mm.

Legenda semicirculară în jumătatea inferioară a câmpului sigilar.

Legenda: CABINET DES GROSS HERZOGS

Traducere: *Cabinetul Marelui Duce*

14./7. „Secretariatul Curții Majestății Sale Regele Bavariei”

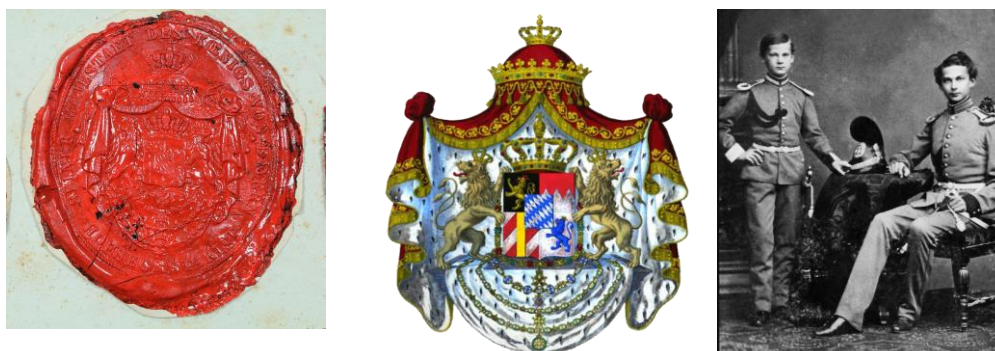

Fig. 14 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Bavariei; Fotografie cu Otto (stânga) și Ludovic al II-lea (dreapta)

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar stema Regatului Bavariei (defectuos imprimată): scut scartelat: 1. leu rampant de aur în câmp negru, (Palatinatul renan); 2. hersă (grapă) roșie în câmp de argint, a principilor episcopi de Würzburg (Franconia); 3. panteră de azur armată de aur, în câmp de argint (Burgovia), stema conților de Ortenburg preluată de principii de Wittelsbach; 4. în câmp de aur trei leoparzi lionați negri suprapuși, armați de roșu, – stema conților de Hohenstaufen (Suabia); peste tot – scut fuselat de azur și argint – stema simplă a Bavariei; scutul timbrat de coroană princiară este susținut de doi lei cu capetele spre exterior, stând pe o terasă de care atârnă colanele a trei ordine; totul sub baldachin de purpură căptușit cu hermină, prins de coroana regală de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare mediocră; D=32 x 38 mm.

Legenda circulară, în limba germană.

Legenda: SEINER MAJESTAET DES KÖENIGS VON BAYERN. // HOFSECRETARIAT
Traducere: *Secretariatul Curții Majestății Sale Regele Bavariei*

Regatul Bavariei a avut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea trei regi: Ludovic al II-lea, cunoscut sub titulatura „regele lebedă” sau „regele nebun”, care a domnit între anii 1864 și 1886, Otto, fratele mai mic al regelui Ludovic al II-lea, care a domnit între anii 1886 și 1913 și Ludovic al III-lea, ultimul rege al Bavariei, care a domnit între anii 1913-1918. Sigiliul prezentat ar trebui să dateze, după părerea noastră, din perioada domniei regelui Otto, neexcluzând cu totul și perioada lui Ludovic al II-lea.

15./20. Secretarul regelui Bavariei

Fig. 15 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Alsaciei și Lorenei

Amprentă sigilară de formă rotundă, cu margine perlată, în ceară roșie. În câmpul sigilar scut „francez” ale cărui mobile nu se pot distinge din cauza imprimării

neclare - pare scartelat; scutul timbrat de o coroană regală de cinci arcuri este susținut de doi lei cu capetele spre exterior, scutul și tenanții sunt așezați pe o terasă de care atârnă colanele a trei ordine; totul sub baldachin prins în coroană regală de cinci arcuri. Stare de conservare mediocră; D=21 mm.

Legendă semicirculară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: MAJESTAET D. KÖNIGS SECRETAER

Traducere: *Secretarul Majestății S. Regelui.*

16./8. Intendent al listei civile din Marele Ducat de Baden

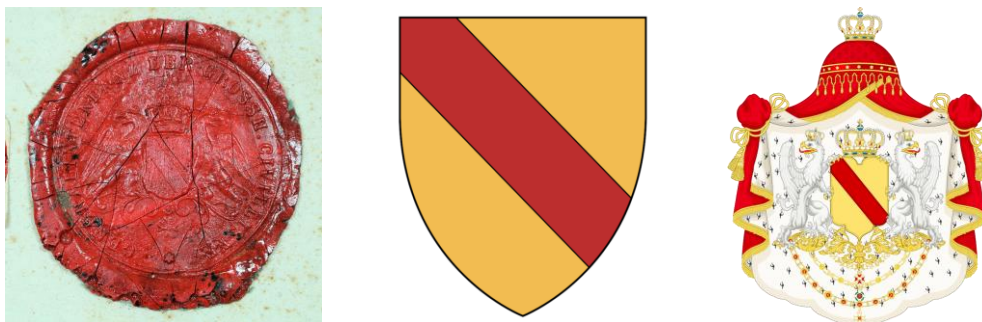

Fig. 16 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Ducatului Baden

Amprentă sigilară rotundă, în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar este figurată stema mică a Ducatului de Baden (1806–1918): scut spaniol – în câmp de aur o bandă roșie timbrat de coroană ducală, susținut de doi grifoni de argint, încoronați, limbați de roșu, cu capetele spre exterior, care se sprijină pe un ornament vegetal, de care atârnă colanul unui ordin în formă de stea.

Stare de conservare bună; D=35 mm.

Legendă circulară în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: * GENERAL INTENDANZ DER GROSSH CIVILLISTE

Traducere: *Intendența Generală a Marelui Civilist sau Intendentul General al listei civile a Marelui Duce*

Dacă se traduce prin prima formă, credem că este vorba de o funcție juridică și nu de lista civilă - „Zivilliste”. În cazul în care admitem a doua formă de traducere, trebuie menționat că în țările cu formă de guvernământ monarhică organizate după modelul britanic, lista civilă reprezintă suma de bani alocată anual, prin lege, din bugetul public, pentru acoperirea cheltuielilor legate de îndeplinirea funcțiilor oficiale ale Suveranului.

Ultimii mari duci de Baden au fost Frederick I (1826-1907), (din 1852 având titlul de Regent, iar din 1856 cu titlul de Mare Duce) domnind între anii 1858-1907 și Frederick al II-lea (1857–1928), domnind între 1907–1918. Sigiliul trebuie să fi fost în uz, după părerea noastră, mai curând în timpul Marelui Duce Frederick I.

17./9. Cancelaria Principatului de Liechtenstein

Fig. 17 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Principatului de Liechtenstein

Amprentă sigilară rotundă cu margine perlată, în ceară roșie; în câmpul sigilar scut oval („italian”), cu stema mică a Principatului Liechtenstein: scut scartelat 1. pe aur acvilă neagră, încoronată de aur, înarmată cu o ancoră de argint terminată în cruce (Silezia), 2. „burelat” de aur și negru de opt piese, cu coroană desfășurată (*crancelin*) verde, plasată în bandă (Saxa și familia Kuenring), 3. despicat, roșu și argint (Troppau), 4. pe aur harpie neagră, încoronată de aur (Rietberg); în vârful scutului, pe azur corn de vânătoare de aur cu coardă la fel (Jägerndorf); peste tot (în abis), tăiat de aur și roșu (Liechtenstein); scutul este timbrat de pălărie princiară.

Stare de conservare bună; D=34 mm.

Legenda circulară în limba germană, cu majuscule latine, între cerc perlat exterior și cerc simplu interior.

Legenda: * FURSTLICH LIECHTENSTEINSCHER HOFKANZLEY

Traducere: *Cancelaria Curții Principatului Liechtenstein*

18./10. Casieria Marelui Ducat de Hessa

Fig. 18 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Ducatului de Hessa

Amprentă sigilară ovală pe vertical, în ceară ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu stema mică a Marelui Ducat de Hessa: pe azur leu rampant fasciat de argint și roșu, cu coadă dublă, armat și încoronat de aur, ține în laba dreaptă o spadă, scutul este timbrat de coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=30 x 35 mm.

Legenda semicirculară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: GROSCH. HESS. CABINETS CASSA

Traducere: *Marele [Ducat] Hessa. Casieria Cabinetului.*

19./44. Marele Ducat Hessa-Rhin

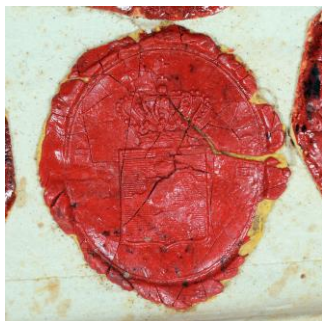

Fig. 19 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Ducatului de Hessa

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez, de azur cu leu rampant (probabil *bourelé* de argint și roșu), ține în laba dreaptă

superioară o spadă; scutul este timbrat de o coroană regală de cinci arcuri perlate. Este probabil stema mică a Marelui Ducat de Hessa-Rhin (de azur cu leu *bourelé* de argint și roșu, încoronat și armat de aur, cu coada înnodată, înarmat cu spadă de argint cu garda de aur); sigiliul a fost imprimat defectuos.

Stare de conservare precară; D=20 x 23 mm.

Legenda, probabil în limba germană, cu majuscule latine, din care nu se văd imprimate decât [...] H [...] IC [...] H.

20./41. Ministerul de Stat al Marelui Ducat de Hessa

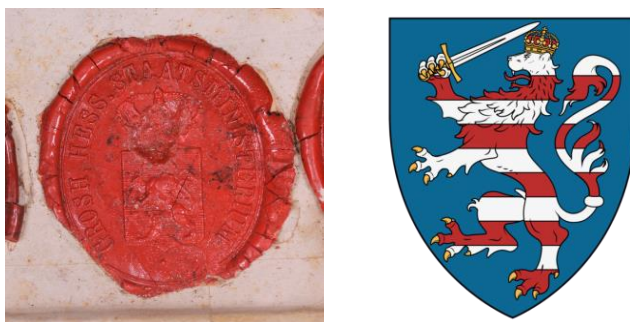

Fig. 20 – Fotografie a amprenteii sigilare; Desen al blazonului Marelui Ducat de Hessa

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu stema Margraviatului Hessa-Cassel: de azur cu leu rampant *bourelé* de argint și roșu, încoronat, limbat și armat de aur, cu coada dublă (dacă era dublă, împletită și trecută *en sautoir* era leul de Hessa-Darmstadt!); scutul este încoronat cu coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=21 x 24 mm.

Legenda semicirculară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: GROSH HESS. STAATSMINISTERIUM

Traducere: *Ministerul de Stat al Marelui (Ducat) de Hessa*

21./43. Ministerul Justiției – Gross Hess

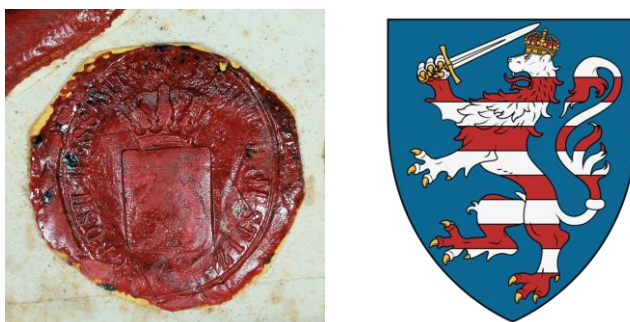

Fig. 21 – Fotografie a amprenteii sigilare; Desen al blazonului Marelui Ducat de Hessa

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu mobile ilizibile, din cauza imprimării defectuoase, din legendă se deduce că este vorba de stema margraviatului de Hessa (vezi nr. 19/41).

Stare de conservare precară; D=20 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda : GROSS HESS MINISTERIUM D. JUSTIZ

Traducere : *Ministerul de Justiție al Marelui (Ducat) Hessa*

22./11. Principatul Schaumburg Lippisches. Mareșalul Curții

Fig. 22 – Fotografie a amprentei sigilare; Desene al blazonului Principatul Schaumburg Lippisches

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu stema Principatului de Schaumburg-Lippe (aproape ilizibilă): scartelat, câmpurile 1. și 4. de argint cu o roză roșie butonată și zimțată (*barbé*) de aur; câmpurile 2. și 3. pe roșu stea de aur cu opt colțuri suprapusă de o rândunică; peste tot, pe roșu un ecuson triunghiular tăiat - argint/roșu, însoțit de trei frunze de urzică de argint (sus și lateral), alternând cu trei cuie la fel, cu floarea în sus (Schaumbourg).

Stare de conservare mediocră; D=31 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: FURSTL(ich). SCHAUMBURG LIPPISCHES HOFMARCHALL* AMT

Traducere: *M(ajestatea) (Sa) A(postolică) Principatul de Schaumburg-Lippe Mareșalul Curții*

Mareșalul curții (*Hofmarschall*) era un ofițer de curte însărcinat cu problemele economice ale Curții. Provenea dintr-una din marile familii nobile, apropiate împăratului, uneori fiind chiar și generali în retragere. Acesta organiza recepțiile, vizitele în străinătate, supraveghea gestiunea zilnică a palatului și castelelor coroanei, inclusiv întreținerea și buna lor funcționare.

23./12. Secretariatul Marelui Duce de Mecklenburg-Schwerin

Fig. 23 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Marelui Ducat de Mecklenburg-Schwerin

Amprentă sigilară rotundă, în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar, stema mică a Marelui Ducat de Mecklenburg-Strelitz: scut despicaț și dublu tăiat: 1 de aur cu cap de taur negru, limbat roșu, dințat și coarne de argint, încoronat de aur (Mecklenburg) 2. de azur cu grifon de aur (Rostock); 3. Tăiat: în 1 de azur cu grifon de aur trecând și 2. câmp verde cu bordură de argint (Schwerin); 4. câmp roșu cu cruce înaltă *pattée*, încoronată de aur (Ratzeburg); 5. în câmp roșu dextroșeră de argint nascând din nor la fel, cu bransardă de azur, ținând o piatră prețioasă la fel, încastrată în inel de aur (Stargard); 6. de aur cu cap de taur negru, fără grumaz, limbat roșu, dințat și coarne de

argint, încoronat cu aur, așezat în bară (Principatul de Werle); peste tot - scut cu talpa rotunjită, tăiat roșu/aur; scutul este timbrat de coroană regală de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=33 mm.

Legenda circulară, în limba germană cu majuscule latine.

Legenda: SECRETARIAT. SR. KÖNIGS HOH. DES K.R.B.GROSSHERZOGS V(on). M(ec)KL(enburg). SCHW(erin)*

Traducere: *Secretariatul S.R. Regelui Alteța K.R.B. Marele Duce de Mecklenburg-Schwerin**

24./36. Ministerul de Externe Mecklenburg-Schwerin

Fig. 24 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Marelui Ducat de Mecklenburg-Schwerin

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine perlată; în câmpul sigilar scut francez cu stema Marelui Ducat de Mecklenburg-Strelitz: scut tăiat, dublu despicat: 1. de aur, cu cap de taur negru, limbat roșu, dinți și coarne de argint, încoronat de aur (Mecklenburg), 2. de azur cu grifon de aur (Rostock), 3. tăiat: în 1. de azur, cu grifon de aur trecând și în 2. de verde cu bordură de argint (Principatul Schwerin), 4. de roșu, cu cruce *pattée* de argint, încoronată de aur (Principatul de Razeburg), 5. de roșu, cu dextroșeră de argint ieșind din nor la fel, cu bransardă de azur, ținând o piatră prețioasă la fel, montată în inel de aur (Stargard), 6. de aur, cu cap de taur negru, fără gât, limbat roșu, dinți și coarne de argint, încoronat de aur (Principatul de Werle); scutul timbrat de coroană princiară de cinci arcuri perlate este așezat pe o terasă dreaptă, pe care stau cei doi tenanți - în dreapta un taur, în stânga un leu; sub terasă un motiv decorativ vegetal cu marginea de jos în torsadă; totul sub baldachin prins în coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare foarte bună; D=36 mm.

Legenda semicirculară, în limba germană, cu majuscule latine, înconjoară stema.

Legenda: G(ros)H(er)Z(o)GL(ich). MECKL(en)B(urg). SCHW(erin). MINISTERIUM. DEN. AEUSSERN

Traducere: *Marele Ducat Mecklenburg-Schwerin Ministerul de Externe*

25./14. Administrația Princiară Hohenzollern

Fig. 25 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului familiei Hohenzollern

Amprentă sigilară ovală, în ceară roșie, cu margine simplă: în câmpul sigilar scut „renascentist” cu stema Hohenzollern: scartelat, în 2 și 3 câmp negru, iar 1 și 4 câmp de argint; scutul timbrat de coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=22 x 25 mm

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: FURSTLICH HOHENZOLLERENSCHER HOFVERWALTUNG

Traducerea: *Administrația Princiară Hohenzollern*

26./16. Reuniunea Arhivarilor din Württemberg

Fig. 26 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Württemberg

Amprentă sigilară ovală pe vertical, în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut oval cu stema mică a Regatului de Württemberg: despiciat: 1. de aur cu trei semi-coarne negre de cerb suprapuse (Württemberg); 2. de aur cu trei lei leopardați negri suprapuși (Suabia). Scutul are o margine torsionată, este timbrat de o coroană princiară de cinci arcuri perlate și așezat între două ramuri de măslin încrucișate la bază.

Stare de conservare bună; D=25 x 28 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: *ÄRCHIVAR [...].WURTT. STAENDE VERSAMMLUNG

Traducerea: *Reuniunea Arhivaril(or) [...] din Württemberg*

27./18. Cabinetul Regelui de Württemberg

Fig. 27 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Württemberg

Amprentă sigilară rotundă, în ceară roșie, cu margine simplă. În câmpul sigilar scut italian cu margine în torsadă, având figurată stema mică a Regatului Württemberg. Stare de conservare bună; D=29 mm.

Legenda circulară, în limba germană cu majuscule latine.

Legenda: CABINET DES KÖNIGS IN WÜRTTEMBERG

Traducere: *Cabinetul Regelui de Württemberg*

28./22. [...] Regală (de) Württemberg [...]

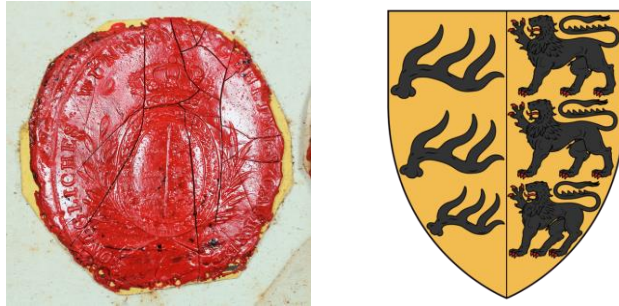

Fig. 28 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Württemberg

Amprentă sigilară rotundă, în ceară roșie, cu margine simplă: în câmpul sigilar se distinge cu dificultate un scut oval cu marginea în torsadă, cu stema mică a regatului Württemberg.

Stare de conservare precară; D=29 mm.

Legenda, parțial lizibilă, circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: KÖNIGLICHES WÜRTTEMBERG [...]

Traducere: [...] Regală de Württemberg [...]

29./17. Administrația Marelui Ducat de Oldenburg

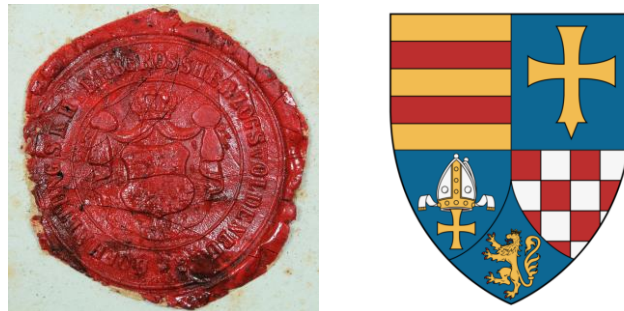

Fig. 29 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al scutului mic al ducilor de Oldenburg

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine exterioară simplă; în câmpul sigilar scut „renascentist” cu stema mică a Ducatului de Oldenburg: scut scartelat 1. de aur cu două fascii roșii (comitatul de Oldenburg); 2. de azur cu cruce de aur *pattée* (comitatul de Delmenhorst); 3. de azur, cu cruce de aur *patée* încoronată la fel, cu picior ascuțit *fiché* (Principatul de Lübeck); 4. eşichetat de argint și roșu (Birkkenfeld); în talpă, *enté* (limitat de linii curbe) de azur, cu leu de aur armat și limbat roșu (Jever). Scutul sub baldachin prins în coroană princiară de cinci arcuri.

Stare de conservare bună; D=32 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine, între două cercuri simple.

Legenda: HOFHALTUNGS.K.H. D ERF GROSSHERZOGS V. OLDENBURG

Traducere: Administrația pentru întreținerea curții Marelui Ducat de Oldenburg

30./19. Maresalul curții Principatului Schwarzburg-Rudolstadt

Fig. 29 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al al scutului mic al Casei Schwarzburg-Rudolstadt

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie-maronie cu margine simplă; în câmpul sigilar stema mică a Principatului Schwarzburg-Rudolstadt: în câmp liber, acvila bicefală imperială neagră, purtând însemnele puterii și coroana imperială plutind între capete, din care ies două fanoane; pe piept poartă un scut de aur cu coroana princiară. Imprimarea sigiliului fiind foarte mică nu se poate observa dacă în scut este figurată *coroana* princiară sau *pălăria* princiară (în acest caz ar fi vorba de Principatul Schwarzen-Sonderhausen, stemele lor fiind aproape identice, dar legenda arată că este stema Principatului Schwarzburg-Rudolstadt).

Stare de conservare bună; D=30 mm.

Legenda în limba germană, cu majuscule latine este cuprinsă între două cercuri simple.

Legenda: FÜRSTL(ih). SCHWARZ. B. HOFMARSCHALL AMT RUDOLSTADT

Traducere: *Mareșalul curții M(ajestății) (Sale) A(postolice) Principatului Schwarzburg-Rudolstadt*

31./25. Mareșalul curții șefului statului Principatul Schwarzburg

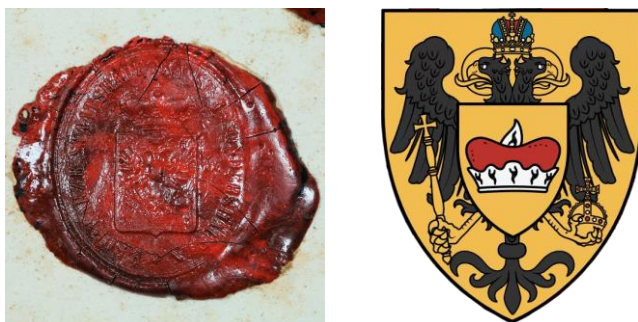

Fig. 31 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al al scutului mic al Casei Schwarzburg-Rudolstadt

Amprentă sigilară ovală pe înălțime, în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu stema principatului Schwarzburg, în câmp de aur acvila imperială bicefală germană neagră, cu coroană princiară plutind între capete, ținând în gheare însemnele puterii - în dreapta sceptrul, în stânga globul cruciger; acvila este plasată deasupra unei „terase”; talpa scutului este încărcată cu creastă roșie suprapusă de o furcă la fel; scutul este timbrat de coroană princiară.

Stare de conservare bună; D=26 x 29 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: F(ürstentum). SCHWARZB(urg) STAATSHAUPTS D HOVMARSHALSS

Traducere: *Mareșalul Curții șefului statului al Principatului Schwarzburg*

32./30. Camera financiară SKH a Arhiducelui Rainer Ferdinand

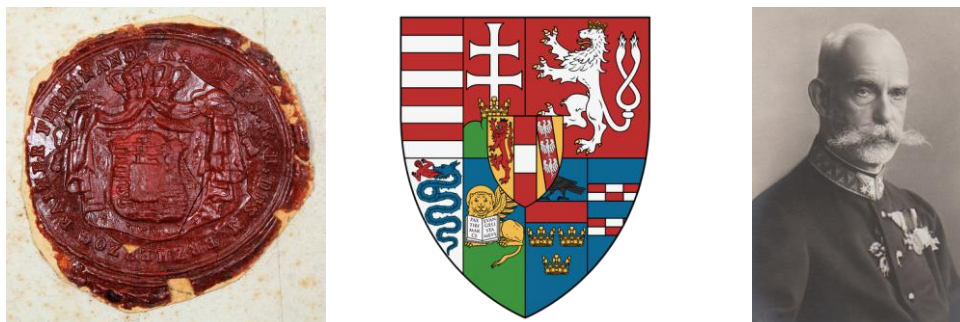

Fig. 32 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Casei Habsburg-Lorraine; Arhiducele Rainer Ferdinand

Amprentă sigilară rotundă (ușor turtită), în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut renașcentist având o stemă cu mobile nedefinite din cauza imprimării

defectuoase. Este stema mare a Imperiului Austriac dintre anii 1815-1866, fiind figurate stemele posesiunilor austriece din timpul vieții arhiducelui Rainer-Ferdinand: Ungaria, Bohemia, Lombardo-Veneția (care a aparținut austrieților între 1815 - după căderea lui Napoleon I - și 1866 - când a fost anexată la Regatul Italiei unificate), Croația, Dalmația, Lodomeria etc; peste tot (*en coeur*) scut cu stema Habsburg-Lorena, clar imprimată (ramura principală a Habsburgilor se stinsese pe linie masculină în 1700, prin Carol al II-a al Spaniei, iar ramura cadetă, în 1740, prin Carol al VI-a Impăratul Sfântului Imperiu; prin căsătoria fiicei sale, împărăteasa Maria-Theresia cu Francisc-Ștefan de Lorena (Lotharingia), dinastia a devenit Habsburg-Lorena). Scutul din abis - tripartit în pal: 1. De aur cu leu roșu, armat, limbat și încoronat de azur (Habsburg) 2. De roșu cu fascie mediană de argint (Austria) 3. De aur cu bandă roșie încărcată cu trei alerioni de argint (Lotharingia).

Stare de conservare mediocră; D=32 mm.

Legenda circulară în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: KAMMER S.K.H. DES D. ERZHERZOG RAINER FERDINAND

Traducere: Camera financiară a Alteței Sale Regale Arhiducelui Rainer Ferdinand

33./23. Administrația șefului curții ducale Altenburg

Fig. 33 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Casei; Habsburg-Lorraine; Arhiducele Rainer Ferdinand

Amprentă sigilară ovală, în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut francez cu stema mică a Marelui Ducat de Saxa-Altenburg (stema Ducatului cuprinde un scut scartelat: 1. de argint cu roză roșie butonată de aur și punctată de verde (Altenburg), 2. de argint cu trei fascii de azur (Eisenberg), 3. de aur semănat cu inimi roșii peste care broșează leu conturnat negru, armat, limbat și încoronat roșu (Orlamünde), 4. de azur, cu leu tăiat de aur și de argint (Pleissen), peste tot stema Saxoniei (burelat de negru și aur cu *crancelin* verde broșând în bandă); scutul este timbrat de coroană princiară de cinci arcuri perlate.

Stare de conservare bună; D=24 x 27 mm.

Legenda circulară, din două semicercuri, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: sus - HERZOGL.S. HOFHAUPT VERWALTUNG și jos - *ALTENBURG*

Traducere: Administrația șefului Curții Ducale* Altenburg*

34-36./24, 32, 45. Mare Principe Richard Metternich

Fig. 34-36 – Fotografii ale amprentelor sigilare

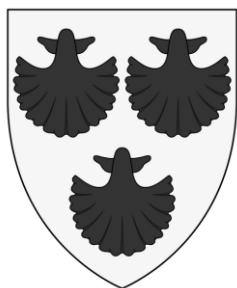

Fig. 37 – Desen al blazonului casei Metternich; Fotografie ilustrându-l pe Richard von Metternich

Trei amprente sigilare ovale, în ceară roșie, ale aceluiași sigiliu cu margine simplă; în câmpul sigilar scut renesantist cu stema mică a cancelarului Richard Klemens von Metternich - în câmp de argint trei cochilii negre dispuse 2-1; scutul este timbrat de coroană princiară.

Stare de conservare bună; D=20 x 23 mm; 21 x 24 mm; 21 x 23 mm.

Legenda circulară, pe două rânduri, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: pe două rânduri, circular - HOCHFÜRSTL RICHARD.V(on). METTERNICHSCHE și semicircular sub scut – PRIV(at).KANZLER

Traducere: *Înaltul Principe Richard von Metternich Cancelar particular*

37./26. Secretariatul secret privat al principatului Fürstenberg

Fig. 38 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al al scutului Casei Fürstenberg

Amprentă sigilară ovală pe înălțime, în ceară roșie, cu margine simplă, în câmpul sigilar scut renesantist cu mobile nedefinite (din cauza imprimării neclare), ale Principatului de Fürstenstein (după legendă) constând într-un scut scartelat, 1 și 4 negru, 2 și 3 de argint, iar blazonul orașului Fürstenstein prezintă în câmp de argint, un zid piramidal negru; scutul este timbrat de o coroană princiară.

Stare de conservare mediocră; D=20 x 25 mm.

Legenda (aproape) circulară în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: * FÜRSTLISCH FÜRST(e)NBERG SCRES PRIVATSEKRETARIAT

Traducere: * *Principatul Fürstenberg Secretariatul secret privat*

38./27. Casetă ducală - Braunschweig-Lüneburg (Hanovra)

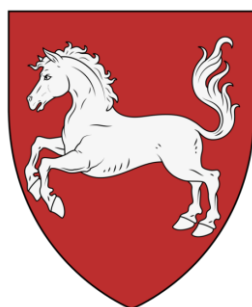

Fig. 39 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Casei de Hanovra

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie cu margine simplă; în câmpul sigilar liber, cal alergând peste o terasă, surmontat de o coroană ducală (*Sachsenross*) – stema electoratului de Braunschweig-Lüneburg de la 1361 (cal de argint alergând în câmp roșu, peste o terasă, surmontat de coroană ducală; deviza era *Nec aspera terrent*).

Stare de conservare bună; D=21 x 24 mm.

Legenda circulară în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: *HERZOGGLICHES CHATULL CASSE

Traducere: *Caseta cassei Ducale*

39./29. „Secretariatul regatului” – Olanda (Țările de Jos)

Fig. 40 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Olandei

Amprentă sigilară ovală pe lățime, în ceară neagră, cu margine simplă; în câmpul sigilar stema Regatului Țărilor de Jos (Olanda) având în câmp de azur semănat cu bilete de aur, leu rampant de aur, încoronat la fel, limbat și armat roșu ține în laba dreaptă spadă; scutul este timbrat de coroană regală de cinci arcuri perlate și susținut de doi leoparzi lioniți, încoronați; vârful scutului și leii se sprijină pe o eșarfă cu deviză ilizibilă (probabil deviza obișnuită- JE MAINTIENDRAI).

Stare de conservare mediocră; D=29 x 23 mm.

Legenda semicirculară în limba olandeză (?) cu majuscule latine.

Legenda: SECRETARIE DES KÖNINGS

Traducere: *Secretariatul Regatului*

40./31. Confederația Elvețiană / Consiliul Federal

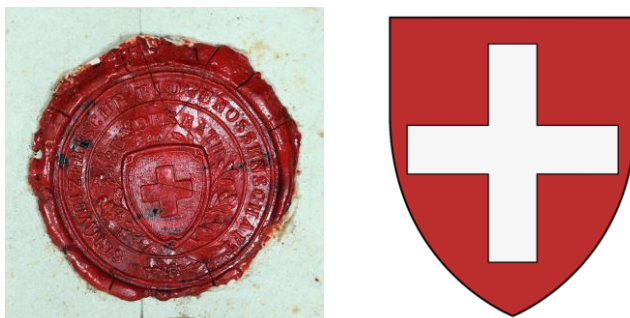

Fig. 41 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Confederației Elvețiene

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut triunghiular cu bordură, având figurată stema Confederației Elvețiene: în câmp de argint cruce roșie cu brațe egale; talpa scutului se sprijină pe două ramuri încrucișate la bază, de măslin și de stejar (?).

Stare de conservare bună; D=22 mm.

Legenda, în limba germană, pe două rânduri: circulară, între două cercuri simple - SCHWEIZERISCHE EIDGENOSSENSCHAFT (*Confederația Elvețiană*) și în jurul scutului, semicircular - BUNDESRATH (*Consiliul Federal*);

41./33. Casa Regelui România

Fig. 42 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Regatului României

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar scut renașcentist cu stema mică a Regatului României (între anii 1881-1921, pornind însă de la Legea din 1872): scut scartelat: 1. de azur cu acvila cruciată a Munteniei de aur, însoțită de soare de aur în cantonul dextru, 2. de roșu, cu capul de bour negru al Moldovei, cu stea de șase raze între coarne, 3. de roșu cu leu de aur încoronat la fel, ieșind din coroană de aur, cu stea de șase raze, de aur, între labe – Oltenia și Banatul, 4. de azur cu doi delfini de aur afrontați – Dobrogea; scutul este timbrat de coroana regală de oțel a Independenței.

Stare de conservare bună; D=33 mm.

Legenda semicirculară sub scut, în limba română, cu majuscule latine: CASA REGELUI

42./34. Chancellerie du Palais – Regatul României

Fig. 43 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Regatului României

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă, în câmpul sigilar scut renașcentist cu stema mică a Regatului României.

Stare de conservare bună; D=33 mm.

Legenda semicirculară sub scut, în limba franceză, cu majuscule latine.

Legenda: CHANCELLERIE DU PALAIS

Traducere: *Cancelaria Palatului (România)*

43./38. Ministerul Cezaro-Crăiesc de Finanțe - Austro-Ungaria

Fig. 44 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Casei de Habsburg

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă. În câmpul sigilar, stema Habsburg-Lorena: acvila imperială austriacă, cu coroană imperială plutind între cele două capete, ține în gheare însemnele puterii dreapta spada, stânga globul cruciger, pe piept poartă scutul cu stema imperială a Austriei: tripartit în pal, 1. de aur cu leu roșu încoronat, armat și limbat de azur 2. de roșu cu fascie mediană de argint 3. de aur cu bandă roșie încărcată cu trei alerioni de argint.

Stare de conservare mediocră; D=30 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine, incomplet imprimată.

Legenda: MINISTERIUM K.K. FINANZ (*Ministerium kaiserlich-königlich Finanz*)

Traducere: *Ministerul Cezaro-Crăiesc de Finanțe*

44./40. Secretar al Principesei Sophia a Țărilor de Jos și Mare Ducesă de Saxa-Weimar-Eisenach

Fig. 45 – Fotografie amprentei sigilare; Detaliu al blazonului de pe amprenta sigilară; Desen al blazonului Saxoniei; Desen al blazonului Olandei

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie cu margine simplă; în câmpul sigilar un scut francez despicat, ce are în primul cartier stema Saxoniei – burelat de zece piese de aur și negru cu *crancelin* verde broșând în bandă; iar în al doilea stema Olandei – pe azur semănat cu bilete de aur, leu de aur încoronat la fel, ține în dreapta o spadă de argint cu garda de aur și în stânga un mănunchi de fulgere de argint. Scutul este timbrat de coroană princiară de cinci arcuri și susținut de doi leoparzi lionați. Panglică cu deviza parțial lizibilă – VIGILANDO ASCENDIMUS (Ne înălțăm fiind vigilenți).

Stare de conservare relativ bună; D=21 x 24 mm.

Legenda în limba germană, cu majuscule latine. Multe prescurtări de cuvinte și proprii interpretări grafice a simbolurilor heraldice.

Legenda: *SECRETAR. I(hrer). K(öniglichen). H(oheit). d(er). FRAU GROSSH (erzogin) SOPHIE ZU S(achsen).

Traducere: *Secretarul Alteței Sale Regale a Doamnei Mare (Ducesă) Sophia de Saxa.*

Amprenta sigilară reproduce o stemă de alianță, Saxonia – Olanda (Țările de Jos), mai precis stema personală a Pincipesei Sophia după căsătoria cu Marele Duce Carl-Alexander.

În ceea ce îi privește pe secretarii Marii Ducese Sophie, unul dintre ei a fost pictorul și gravorul olandez Charles Louis Philippe Zilcken (1857-1930) care, la numai 16 ani (în 1873), a fost angajat de Principesa Sophie ca *secrétaire intime officieux*.

La maturitate se afla în cercul artiștilor și literaților din Olanda și din Franța, în noiembrie 1892 având misiunea de onoare de a-l însoți pe scriitorul și poetul Paul Verlaine (1844-1896), în timpul vizitei sale la Haga. Urmarea se va vedea în anul următor, în 1893, când în lucrarea sa *Quinze jours en Hollande: lettres à un ami*, scriitorul francez face o descriere a artistului olandez, care era în vârstă de 35 de ani și locuia împreună cu soția și fiica Renée într-o vilă cochetă din Haga: „[...] un tip desăvârșit, vorbind la fel de bine franceza ca [...] mine, fără nici un accent și, niciodată vreo greșeală, un tip de artist cunoscând o mie de lucruri și cu o conversație variată, și instructivă, și incisivă, pe care ai asculta-o tot timpul.[...] a fost în adolescență secretarul intim oficios al mării Regine Sophie, această singură prietenă [...] a nefericitului Napoleon al III-a care, dacă ar fi ascultat-o și-ar fi și ne-ar fi scutit de războiul din 1870. Zilcken răspunde cât se poate de puțin ideii pe care ți-o faci despre un olandez [...] este un tânăr slab, înalt, mereu în mișcare. Are o mare reputație de pictor și gravor în țara lui și e departe de a fi un necunoscut la expozițiile noastre naționale și private, unde succesul îl îmbrățișează anual.”

45./47. Ministerul Regal Maghiar pentru Afaceri Religioase și Educație Publică - Ungaria

Fig. 46 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Ungariei

Amprentă sigilară rotundă în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar, scut renașcentist cu stema Ungariei: despiciat 1. fasciat de roșu și argint 2. cruce patriarhală de argint pe deal verde; scutul este timbrat de coroana bizantină a Sfântului Ștefan.

Stare de conservare mediocră; D=28 mm.

Legenda circulară, în limba maghiară, cu majuscule latine.

Legenda: MINISTER VALLASES KÖZOK T M. KIR

Traducere: *Ministerul Regal Maghiar pentru Afaceri Religioase și Educație Publică*

46./3. „Maestrul de ceremonii” – Austro-Ungaria

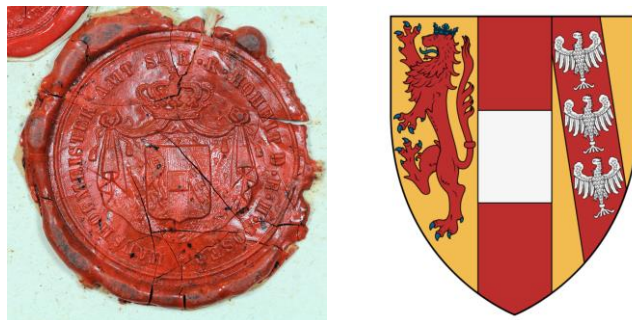

Fig. 47 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Casei de Habsburg

Amprentă sigilară rotundă, în ceară roșie. În câmpul sigilar scut tripartit în pal cu mobile neclare din cauza imprimării defectuoase: 1. leu rampant încoronat, ținând în laba stângă un baston (bastonul de maestru de ceremonii ?); 2. scutul Austriei; 3. o mobilă nedefinită, pare o bandă încărcată cu o mobilă ilizibilă. Scut tripartit în pal - de aur cu leu roșu, încoronat; armat și limbat de azur (stema Habsburg); pe roșu fascie mediană de argint (Austria) și pe aur bandă roșie încărcată cu trei alerioni de argint.

Stare de conservare mediocră; D=34 mm.

Legendă circulară, mărginită de bordura simplă a amprentei.

Legenda: - HAUS HOFMEISTER – A M T SR. K(aiserlich). K(öniglich). HOHEIT. D. E. H. JOSEF*

Traducere: *Casa maestrului de ceremonii / intendentului Majestății Sale Apostolice S(e)r(enisemei) C(ezaro) C(răiești). Alteța Sa Regală [...] Josif**

Maestrul de ceremonii al Casei Majestății Sale Apostolice Serenisime Cezaro Crăiești Înălțimea Sa [...] Josef*

47./35. Regatul lombardo-venețian

Fig. 48 – Fotografie a amprentei sigilare; Desen al blazonului Regatului Ungariei

Amprentă sigilară ovală în ceară roșie, cu margine simplă; în câmpul sigilar stema familiei Habsburg de Lorena. Scut francez scartelat: 1. despicat, în dreapta fasciat de roșu și argint, în stânga cruce patriarhală de argint pe colină verde (Ungaria), 2. Pe roșu, leu de argint cu coada înodată în *sautoir*, încoronat, armat și limbat de aur (Boemia) 3. despicat - în dreapta, pe argint năpârcă de azur încoronată de aur, cu om roșu ieșind, iar în stânga, pe azur, leopard lionat înaripat de aur, stând pe o terasă verde, ține cu labele superioare o carte de argint cu inscripția *Pax tibi Marce Evangelista meus* (Pace ție, Marcule, Evanghelistul meu), leul Sfântului Evanghelist Marcu (Regatul Lombardo-Venețian) 4. de azur, despicat, în dreapta fascie mediană roșie, acompaniată în șef de un corb negru și în vârf de trei coroane de aur dispuse 2-1 (Lodomeria) și în stânga două fascii eșichetate roșu-argint (Croatia); peste tot (în abis), scut tripartit în pal - de aur cu leu roșu, încoronat, armat și limbat de azur (stema Habsburg); pe roșu fascie mediană de argint (Austria) și pe aur bandă roșie încărcată cu trei alerioni de argint; scutul este înconjurat pe $\frac{3}{4}$ de colanul Ordinului *Lâna de aur* - apanaj al împăratului, al capetelor încoronate și al nobilimii; totul sub mantie căptușită cu hermină și prinsă în coroana regală.

Stare de conservare bună; D=37 x 32 mm

Legendă circulară în limba maghiară, cu majuscule latine.

Legenda: FENS CS.K. FÖHERCZEC JOZSEF FOUVDVAR MESTERI HIVATALA

Traducerea:³ *Magistratul Departamentului Superior al Curții Î.S. Arhiducele Imperial și Regal Jozsef.*

48./48. *Ministerul de Interne - Austro-Ungaria*

Fig. 49 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Austro-Ungariei

Sigiliu aplicat în ceară roșie, amprenta rotundă. Acvila bicefală imperială austriacă, cu coroana imperială plutind între cele două capete, înarmată cu însemnele puterii - sceptrul în dreapta și globul cruciger în stânga, poartă pe piept un scut mic, cu talpa rotunjită cu, probabil, stema Austriei – sigiliul nu este bine imprimat; scutul este înconjurat de colanul Ordinului Lâna de Aur.

Stare de conservare mediocră; D=30 mm.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: *PRESIDIUM D.K.K. MINISTERIUMS D. INNERN

Traducere: **Prezidiul D(ublei).K(esaro).K(răiești). Ministerul de Interne.*

49./49. *Cancelaria Aleșilor din Camera Deputaților - Austro-Ungaria*

Fig. 49 – Fotografie a amprente sigilare; Desen al blazonului Austro-Ungariei

Amprentă sigilară ovală pe înălțime, în ceară roșie, cu marginea simplă; în câmpul sigilar, liberă, acvila imperială austriacă bicefală, ca mai sus (în scutul de pe pieptul acvilei se vede doar talpa scutului).

Stare de conservare mediocră; D=33 x 37 mm. Aplicată pe sfoară.

Legenda circulară, în limba germană, cu majuscule latine.

Legenda: * KANZLERECTION DES ABGEORDNETHAUSES

Traducere: *Cancelaria Aleșilor din Camera Deputaților*

³ Pentru traducerile din limba maghiară îi mulțumim Domnului Ernest Oberländer-Târnoveanu, iar pentru cele din germană Domnului Tudor Soroceanu.

Bibliografie

- Almanach de Gotha... 1884 – ***, *Almanach de Gotha. Annuaire généalogique, diplomatique et statistique*, Gotha, 1884.
- Bernath, Schroder 1976 – M. Bernath, F. von Schroder (eds.), *Biographisches Lexicon zur Geschichte Sudosteuropas, bd. 2*, Munchen, 1976.
- Caratti di Valfrei 2003 – L. Caratti di Valfrei, *Araldica*, Milano, 2003.
- Cernovodeanu 1977 – D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, București, 1977.
- Cernovodeanu 2005 – D. Cernovodeanu, *Evoluția armeriilor Țărilor Române de la apariția lor și până în zilele noastre (sec. XIII-XX)*, Brăila, 2005.
- Gall 1992 – F. Gall, *Osterreichische Wappenkunde*, Wien-Koln-Weimar, 1992.
- Heraldik 2009 – xxx, *Heraldik von Adler bis Zinne*, Munchen, 2009
- Hoch 2003 – D. Hoch, *Merian Kompass - Wappen in Deutschland. Uber 400 Wappen*, 2003.
- Pastoureau 1993 – M. Pastoureau, *Traité d'Héraldique*, Paris, 1993.
- Prokisch 1993 – B. Prokisch, *Grunddaten zur europäischen Münzprägung der Neuzeit cca. 1500-1990*, Viena, 1993.
- Ryckman de Betz 1957 – F. Ryckman de Betz, *L'Armorial général de la noblesse belge*, Liège, 1957.
- Siebmachers 1999 – J. Siebmachers, *Wappenbuh von 1600*, München, 1999.
- Sturdza-Săucești 1974 – M. Sturdza-Săucești, *Heraldica*, București, 1974
- Thiebaud 1994 – J.-M. Thiebaud, *Dictionnaire des termes du blason*, Besançon, 1994.

Resurse web

- https://wappenwiki.org/index.php/Main_Page
- <https://gallica.bnf.fr>
- <https://www.alamyimages.fr>
- https://www.armorial.org/fr/1136-armoiries_allemandes
- <https://www.maison-des-drapeaux.com>
- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Hohenzollern>
- <https://www.google.com/search?q=conseil+federal+suisse&oq=conseil+federal+suisse&aqs=chrome..69i57j0i19i512>

Explicația planșelor / Explication des planches

Planșa 1 – Arborele genealogic ilustrând descendența doamnei Denise Dan de Bongnie.
Planche 1 – Arbre généalogique illustrant la descendance de Mme Denise Dan de Bongnie.

Planșa 2 – Planșa de carton cu amprente sigilare prezentate în cadrul articolului.
Planche 2 – La feuille de carton avec les sceaux imprimé en cire présentées dans l'article.

Jacques-Philippe DEBONGNE 1721 = Marie-Elisabeth DOCHY
(18 august 1690 - 22 mai 1721) (22 septembrie 1689 - 16 februarie 1965)

Charles-Joseph
(9 septembrie 1727 (0) - 1 iulie 1798)
1754 = Marie-Robertine RENAULD
1757 = Marie J. MASQUILLIER
1776 = Henriette Josephine DECERF (DECERVE)

Marc-François DEBONGNE
(30 august 1771 - 29 noiembrie 1849)
= Marie MOUCHON †1815
1817 = Marie-Thérèse DEVOS
(15 octombrie 1790 - 6 iulie 1867)

Alexandre Fortuné (28 octombrie 1820 - 22 decembrie 1886) = Charles (11 noiembrie 1829 - 24 ianuarie 1892)
29 decembrie 1851 = François-Leon (7 februarie 1827 - 17 martie 1898)
= Caroline EMPAIN (26 iunie 1825 - 25 martie 1912)

Marie-Thérèse (4 octombrie 1852 - 27 septembrie 1912) = Octavie (21 noiembrie 1867 - 19 august 1875)
25 aprilie 1881 = August-Albert WERBROUCK (17 decembrie 1884 - 27 martie 1977)
(7 noiembrie 1855 - 6 iulie 1945) (29 mai 1863 - 1 septembrie 1897)

Jeanne DEBONGNE (28 octombrie 1904 - 1953) = Denise DEBONGNE (17 decembrie 1884 - 27 martie 1977)
11 octombrie 1904 = Albert EVRARD (2 ianuarie 1871 - 1951) 7 noiembrie 1908 = Ștefan DAN (1 octombrie 1879 - 8 octombrie 1944)

Planșa 1

Planşa 2